

АБЎАЛОМУДДИН

تفسير آسانبيان
جلد ۱

**ТАФСИРИ
ОСОНБАЁН**

Чилди 1

Хуҷанд

ТКБ 86.38+87.717+74.20053

А-20

Китоби “Тафсири осонбаён” аз тарафи Комисияи кориносии оид ба гузаронидани таълими давлатии динииносии дар назди Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Суғд аз 07.02.2010, таҳти №1 ва Кумитаи оид ба корҳои дин, танзими анъана ва ҷашну маросимҳои миллии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 15.04.2014с. таҳти №683/2-01 ва аз 05.03.2019 таҳти №384/3–01(3) аз таълими ва таҳлил гузафта барои чоп тавсия дода шуд.

Муҳаррир
Ҳамидуллоҳ Ҳабибуллоҳзода

А-20   Абӯаломуддин. «Тафсири осонбаён». – Хучанд, 2019, 812 саҳ.

«Тафсири осонбаён» китобест фарогири тарҷума ва тафсиру тавзеҳи оёти каломи раббонӣ дар ҷаҳорҷӯбаи таълимоти мазҳаби Имом Абӯҳанифа бо корбурд аз китобҳои муътабари тафсири пешин. Китоб барои баланд бардоштани дониши динии хонандагон ва дарёфти ҳикмати исломи ноб метавонад ба сифати беҳтарин дастур хизмат намояд.

ТКБ 86.38+87.717

ISBN 978-999475...

© Абӯаломуддин, 2019

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Бисмиллаҳи-р-Раҳмани-р-Раҳим

**Ал-ҳамду лилаҳи рабби-л-ъаламин вассалату ва-с-саламу
ъала ашрафи-л-анбийаи ва-л-мурсалин ва ъала алиҳи ва
асҳабиҳи ва аҳлу байтиҳи аҷмаъин ва ъала ман тобаъаҳум би
иҳсан ила явмиддин.**

Аммо баъд:

Ман аз он хушҳолам, ки баъди 6 ё 7 аср оммаи васеъи халқи тоҷик бо забони модариашон имконияти хондани тафсири Каломи Раббониро доро шуданд. Албатта ин марҳамати илоҳист, ки дили баъзе аз бандагони худро ба эҷоди чунин амал майл дода шароитро барои онҳо фароҳам мекунад. Ин бародарон сарфи умри худро дарег надошта заҳмат кашиданду барои оммаи мардум аз тафсирҳо хусусан тафсирҳое, ки ба аҳли суннат вал ҷамоат тааллуқ доранд кофтуков намуда, тарҷума ва тафсири оятҳои Қуръони каримро ҷамъ карданду онҳоро осонфаҳм намуда, бо ҳарфҳои кириллӣ пешкаши ҳаводорони каломи Раббонӣ гардонданд. Бар ҳамагон маълум аст, ки бо ибтикор ва рағбати беандозаи як зумра бародарони мо, хусусан бародарони гиROMИКАДР Абӯаломуддин, Ҳамидулло Ҳабибуллозода ва дигар ҳамкорошон то имрӯз 30 пораи Қуръони карим тарҷума ва бо лаҳни шевою оммафаҳм тафсир шуда, бо номи «Тафсири осонбаён» дар 12 ҷилд бо ҳуруфоти кириллӣ ҷоп шуда, ба дасти хонандагон расид. Имрӯз баъзе мардуми шарифи мо аз ҳар роҳ ба шӯрои уламои дини вилоят изҳори миннатдорӣ ва қаноатмандии хешро бинобар табъу наشري чунин тафсир

баён мекунанд. Мо аз истиқболи хуши мардум аз ин ганчинаи илоҳӣ ва интизорӣ кашидани онҳо аз чопи минбаъдаи ин тафсир хушҳолем.

Ҳоло шумо хонандаи азиз дар даст чопи нави ин тафсирро баъди ислоҳи баъзе хатоҳои имлоӣ ва тарзи баён дар таҳрири нав дар даст доред. Воқеан, муаллиф ва ҳамкорони ин тарҷима ва тафсири мазкур Ҳангоми омода намудани нашри нав услуби худро хеле сайқал дода барои боз ҳам фаҳмотар шудани матн кӯшиш ба харҷ додаанд. Аз он ҷумла матни тарҷимаи оятҳо хеле суфта ва фаҳмотар шудааст.

Худоро ҳамвора сипосгузорем, ки мамлакати моро шахсоне роҳбарӣ доранд, ки худ мусулмонанд ва барои иҷрои чунин орзуҳои деринаи мо зид набуда, тарафдори илму маърифат ва дар паи эҳёи суннати ниёгонанд.

Дар охир дасти дуъо бардошта, аз Худованд мепурсам, ки ин озодӣ ва ин адолату оромиро аз мо дур накунад, то он мероси маънавияе, ки аз гузаштагони мо мондааст, бори дигар эҳё карда тавонем. Омин!

*Ҳоҷӣ Ҳусайн Мусозода,
сархатиби вилояти Сугд*

ПЕШГУФТОР

Бисмиллāҳи-р-Раҳмāни-р-Раҳīm

Ҳамду санои беадад ба Ҳудованди яктову беҳамто, дуруди бепоён ба фиристодаи барҳаққи Ў – ҳазрати Муҳаммади Мустафо (с). Ҳамчунин салому паёмҳои самимӣ ба шумо, хонандагони арҷманду гиромӣ ва дӯстдорони каломи Раббонӣ.

Дар бораи китоби осмонӣ – Қуръон сухане гуфтан корест ниҳоят нозуку душвор, бисёр эҳтиёткориро талаб мекунад ва масъулияти зиёдеро тақозо дорад, зеро пӯшида нест, ки на ҳама қудрати фаҳмидани каломи Раббониро доранд. Аввалан ин, ки Қуръон бо забони арабӣ нозил шудааст. Аз тарафи дигар ҳатто донандагони забони арабӣ ҳам бе донишони соҳаи махсуси илм – илмҳои Қуръонӣ аз дарку фаҳми дурусти каломи Раббонӣ бархурдор нестанд. Қисме аз ин илм – илми тафсир, яъне илми шарҳу эзоҳи Қуръон аст, ки бо ёрии он маънои оятҳои Қуръон дуруст фаҳмида мешавад. Аз партави нури Ислому дар диёри мо, алҳамдулиллоҳ зиёда аз 14 аср гузашт. Дар аснои ин қарнҳо аз байни мардуми мо бисёр алломаҳо, муфасссирон, муҳаддисон, мутафаккирон ва муаддибон дар сахнаи илму маърифат ба дунё омаданд. То имрӯз шарҳу тафсирҳои зиёд ва машҳури каломи Раббонӣ, яъне Қуръони азимушшаън, ки аз тарафи ин олимони мӯътабар навишта шудааст ба дасти хонандагон расидааст ва Худо хоҳад дар оянда ҳам мерасад. Ин тафсирҳо бо забони арабианд ё бо забони форсӣ-тоҷикӣ, аммо бо ҳуруфоти арабиасос. Бинобар он, ки оммаи мардуми мо дар охири асри бист аз хондани матнҳои бо ҳуруфоти арабиасос навишта шуда очиз буданд аз дарки маъноҳои шахдбори ин тафсирҳо бебаҳра мемонданд. Барои оммаи васеи мардум тафсири бо ҳуруфоти кириллӣ навишта шуда лозим буд.

Ҳаминро ба назар гирифта солҳо мақсад доштем, ки

чунин як китоберо бо ҳуруфоти кириллӣ ва забони тоҷикӣ омодаи нашр ва пешкаши ташнағони маърифати Илоҳӣ гардонем. Вале ризои Худованд чунин рафта, ки мақсади мо то солҳои 2000-уми мелодӣ ба таъхир афтада бо баъзе сабабҳо амалӣ нагашт. Шукр ва сипос Он Зоти поки якка ва ягонаро, ки ниҳоят мардуми Тоҷикистони азиз соҳиби истиқлолияти давлатӣ ва озодӣ гаштанд. Бо шарофати ин неъматӣ бебаҳо – озодӣ ба мо муяссар гашт, то бо хоҳишу дархости бародарон хусусан М.Ҳошим ва дастгирии онҳо ба иҷрои ин кори бузург, яъне бо мадади Худованди мутаъол ба навиштани тафсири барои Каломуллоҳ ба забони фасеҳу соддаи оммафаҳми тоҷикӣ мушарраф гардем ва ин кори хайрро оғоз намоем, то мавриди фаҳми ҳамагон қарор гирад ва мардуми шарифи Тоҷикистони азизамон андак ҳам бошад аз мазмуни оятҳои Қуръони азимуш-шаън хабардор шаванд. Зеро Қуръон асоси дин ва аз лиҳози таърихӣ яке аз асосҳои одобу ахлоқ ва фарҳанги мо тоҷикон аст. Муроди мо ҳамин аст, на ғарази дигар. Иддаи соҳиби унвони муфассирӣ шуданро надорем. Мо дар сифати муфассир не, балки Худо хоҳад дар сифати чамъкунандаи гулчини тафсириҳои мӯътабар қарор дорем. Дар ин ҷодае, ки мо қадам гузоштем Худованди якто моро аз лағзишҳо нигоҳ дошта барору муваффақиятро бароямон насиб гардонад.

Дар таҳияи китоб саъй намудем, то оятҳо дар тарҷума бо ҳам ҳаддалимкон алоқаи мантиқӣ дошта бошанд, матни шарҳу тафсири оятҳо соддаву фаҳмо бошанд, то хонандагон азиз барои дарк кардани матлаби асосӣ душворӣ нақашанд. Аз адабиёте, ки дар даст дорем, «*Тафсири Ибни Кассир*», «*Сафватут-тафосир*», «*Тасҳилул баён*», «*Тафсири Чалолойн*», «*Тафсири Ҳусайнӣ*», «*Тафсири Ҳилол*», «*Тафсири Кобулӣ*» ва дигар тафсириҳову тарҷимаҳои форсӣ мавриди истифода қарор гирифтанд.

Ин китобро «Тафсири осонбаён» ном ниҳодем ва бо хуруфоти кириллӣ навишта дар муддати 16–17 сол дар 12 чилд тақдими хонандагон гардонидем. Аз чопи чилди охиринаи он 3–4 сол гузашт. Китоб ба дасти хонандагон расид ва камёб гашт. Дархости бешумори мухлисони Каломи Раббониро ба назар гирифта, иқдом гирифтем то китобро аз нав пурра дар 6 муҷаллад ба нашр расонем. Дар наشري пешин маънои оятҳо бо усули тарҷимаи тахтуллафзӣ сурат гирифта буд. Ин тарзи тарҷима фаҳм ва дарки маънои оятҳо барои хонандагон каме душвор мекунад. Аз ин сабаб дар тайёр кардани ин нашр кӯшидем усули тарҷимаи маъноиро истифода барем, то матни тарҷимаи маънои оятҳо равонтар ва фаҳмотар гардад. Матни шарҳу оятҳо бо диққат якчанд маротиба аз назар гузаронида ҳаддалимкон кӯшиш ба харҷ додем, то хатоҳои имлоӣ ва баёнии дар наشري пештара ҷойдоштаро ислоҳ намоем.

Меҳостам қайд кунам, ки сиёҳнависиҳои пораи 15-ум, 16, 17-ум аз тарафи дӯсти гиромии мо Ҳамидуллоҳ Ҳабибуллоҳзода ба иҷро расида буд.

Дар фароварди сухан аз хонандагон–ҳамдинони гиромикадр хоҳиш дорем, ки дар сурати дидани саҳву хатоҳои мо онҳоро ислоҳ бахшанд ва маслиҳату пешниҳодҳои худро аз мо дарёф надоранд, чунки ин амалро мо амали хайр меҳисобем, то дар аҷру савоб Худо кунад, ки ҳама бо ҳам баробар бошем. Ҳамчунин аз хонандагони муҳтарам ва гиромӣ умед дорем, ки дар ҳаққи мо ва ҳаққи ҳамаи бародароне, ки бо маслиҳатҳои муфид ва ҳолисона, дар хондан ва ислоҳ кардани матн, дастгирии молӣ ва саъю кӯшиш барои ба чоп расидани ин китоб ёрии худро дарёф надоштанд бо дуо бошанд.

Худованд муваффақ гардонад. Омин!